kumist tähhele pannewad, ja taewa otsata lautusse al, Jummala suri teggusid mis kõrgele ja kaugele pandud, omma silmi ette towad. Needap need on, kelle läbbi taewa-wäggesid sama tundma; ennam neist teadma, ja kaugemale näggema, kui paljas silm ulatab ja kannab: sest, et nende läbbi wadates, kauged asjad mitto tuhhat kord suremad ja lähhemad näitawad, kuida palja silma nähtawalt näme ollewad.

Tarto linnas Toompeäl, aulikko Keisri Kärra armo läbbi nende kassuks, kes sure loli peäl oppimas, ka suur täht-katsja-hone ehhitud, kus paljogi nousid, ja sesuggusid kukrid sees, miska taewast katsutakse: on ka sesuggune tark Prohwesser ehk öppetaja seäl, kes neid asju tunneb, ja norele rahwale taewa-wäggedest öppetust annab. Kui tunnimenne nisugguse kiikri läbbi

K u u d

watab, siis näitab temma wägga suur, ja silma liggidal ollewad: näeb temma siis, et need sinnised plekkid, mis ku näitab, ja kedda marahwas wanna mehheks ja wanna moriks hüab, kes sanna lähhewad, näeb temma siis, et need plekkid muud ep olle, kui otsata kõrged ja pikad mäe-rinnad, kelle teine külg warjus on, ning selle-pärrast meile sinnisest uddendawad. Nähtakse siis selgeste kiikride läbbi, kuud wägga mäggise ollewad: agga kui seäl mäggesid, küllap siis ka weel muudki seäl woib olla, mis lomade ello üllespiddaminne tarwitaw; egga sünni koggoniste arwata, et Jummal tedda tühjaks olleks jätnud; waid selle wasto woib julgeste uskuaa, et seäl wissist, nenda kui meiegi ma peäl, ütlemata loma suggud, moistmatad ja moistlikkud, Jummala armo ja temma heldust tundwad ja kidawad.

Ku on issiennesest tumme, ja saab omma walgust, mis de ajal meile kumab, päikesse käest sedda jo sennest näeme, et temma kord täis, kord pool; kord essimesses, ehk wiimses werendis paistab; ehk kui noor ku

Eesti Ma-Rahwa Kalender 1819, lk 24